

DEEL 2 FRIESLAND

Kerstvoorstellingen in en op gebouwen in Nederland

DOOR PETER DIEMER

Stichting Erfgoed Rond Kerst Nederland

Voorwoord

In Nederland is er een schat aan kerstvoorstellingen in en op gebouwen te vinden. Niet alleen kerstgroepen maar o.a. ook: glas in lood ramen, plafondschilderingen, doopvonten, altaarstukken en gevelstenen met kerstvoorstellingen.Het leek ons een goed idee om deze gegevens en afbeeldingen eens te verzamelen en in 12 boeken onder te brengen elke provincie één.

Veel beeldmateriaal hebben wij uit de kerstkaarten verzameling, die Chris Janssen aan onze Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst - Nederland heeft geschonken en de verkregen informatie n.a.v. een brief van Piet Wijnker aan de parochies van het Bisdom Haarlem in november 1995. Ook mochten wij van de foto's op de website www.kerkfotografie.nl gebruik maken. Op deze website staan heel veel prachtige foto's, van kerken in Nederland en daarbuiten, gemaakt door Diana Nieuwold. Daarnaast is er ook veel informatie op het internet gevonden, zoals op de website www.verhaleninglasinlood.nl en https://www.glasmalerei-ev.de/index.html met enorm veel informatie over glas in loodramen van kerken in Limburg.

Probleem is wel, dat er in deze tijd veel, met name kerken, verdwijnen. Blijft het gebouw staan en krijgt het een andere functie, dan is de kans groot dat de vaste onderdelen bewaard blijven. De losse stukken, zoals kerstgroepen vinden, mogelijk, hun weg naar andere kerken, musea of instellingen. Wordt het gebouw afgebroken, dan gaan de vaste onderdelen zo goed als zeker verloren. Ook kan het zijn, dat genoemde gebouwen inmiddels al zijn afgebroken, of een andere bestemming hebben gekregen.

Van een aantal gebouwen hebben wij naast de afbeelding geen gegevens.
Mocht u die hebben dan houden wij ons aanbevolen. Staat de kerstvoorstelling in of op uw gebouw er nog niet in, stuur dan een foto en zoveel mogelijk informatie naar:
info@stichtingerfgoedrondkerst.nl

Alle boekwerken zijn dus onderhevig aan wijzigingen en/of aanvullingen die wij ontvangen.

Peter Diemer

Stichting Erfgoed Rond Kerst Nederland

Deel 2 : Friesland

Revisie: 2026-10-28

Friesland

Plaats	Gebouw	Pagina
Bakhuizen (Fr)	Sint Odulphuskerk	4
Blauwhuis (Fr)	Sint Vitustsjerke	6
Bolsward (Fr)	St. Franciscusbasiliek	7
Bolsward (Fr)	Martinikerk	8
Dearsum (Fr)	Nicolaaskerk	9
Dokkum (Fr)	Dt. Martinus en HH Bonifatius	10
Drachten (Fr)	De Goddelijke Verlosser	11
Dronrijp / Dronryp (Fr)	Maria Geboorte kerk	13
Harlingen (Fr)	St. Michaëlkerk	14
Heeg (Fr)	St. Jozef	15
Heerenveen (Fr)	H. Geestkerk	16
Joure (Fr)	H. Mattheüs	18
Leeuwwarden (Fr)	St. Bonifatius	19
Leeuwarden (Fr)	St Dominicus	20
Lemmer (Fr)	H. Willibrordus	21
Nes / Ameland (Fr)	St. Clemenskerk	..23
Oosterend Texel Fr)	Martiniskerk	24
Roodhuis / Reahûs (Fr)	St. Martinuskerk	25
Sint Nicolaasga (Fr)	St. Nicolaas	27
Sneek (Fr)	St. Martinuskerk	28
Tserkgaast (Fr)	Kerk van Tserkgaast	29
Tzum (Fr)	Johanneskerk	30
Wijnaldum (Fr)	St. Andreaskerk	31
Wolvega (Fr)	Ichtuskerk	32
Workum (Fr)	St. Werenfridus	33

Waar: **Bakhuizen (Fr),** St. Odulphuskerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Gips

Foto:

Waar: **Bakhuizen (Fr),** St. Odulphuskerk
Wat: Raam
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Heilige Familie

Foto:

Waar: **Blauwhuis (Fr),** St. Vitustsjerke
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer: 2026
Afmetingen:
Materiaal: Figuren aangekleed

Foto:

Waar: **Bolsward (Fr),** St. Franciscusbasiliek
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:

Foto:

Waar: **Bolsward (Fr),** Martinikerk
Wat: Plafondschildering
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Dearsum (Fr),** Nicolaaskerk
Wat: Drieluik
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Aanbidding herders en Driekoningen

Foto’s: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Dokkum (Fr),** St. Martinus en HH Bonifatius en Gezellen
Wat: Raam
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Annunciatie

Foto’s: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Donrijp / Donryp (Fr),** Maria Geboorte kerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

Foto:

Waar: **Drachten (Fr),** De Goddelijke Verlosser
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

Foto:

Waar: **Drachten (Fr),** De Goddelijke Verlosser
Wat: Beeld
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Heilige Familie

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Harlingen (Fr),** St. Michaëlskerk
Wat: Hoofdaltaar
Wie: Friedrich Wilhelm Mengelberg
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Annunciatie
- Visitatie
- Geboorte
- Voorstelling in de tempel

Fotos: Rijksmonumenten

Waar: **Heeg (Fr),** St. Jozef
Wat: Maria altaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Annunciatie
- Visitatie
- Geboorte
- Voorstelling in de tempel

Foto’s: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Heerenveen (Fr),** H. Geestkerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:

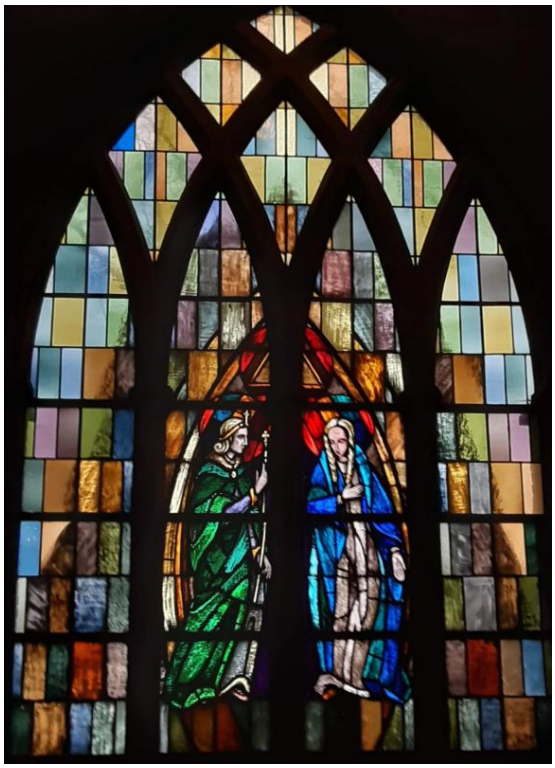
Foto: https://petrusenpaulusparochie.nl

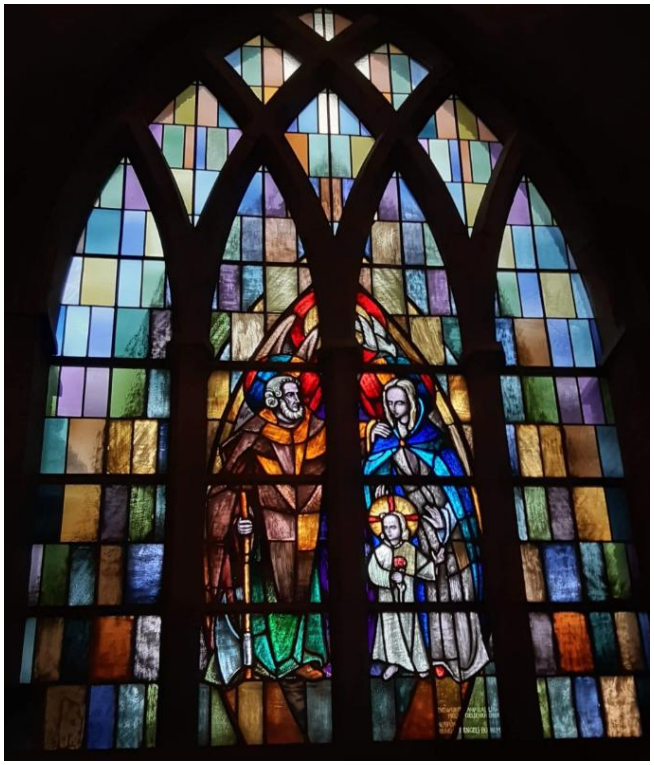

Waar: **Heerenveen (Fr),** H. Geestkerk
Wat: Ramen
Wie: A.W. Ballin
Wanneer: 1933
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Annunciatie
- Heilige Familie

Foto’s en tekst: Atelier GlassJohs

De Rooms-Katholieke Heilige Geest-Kerk (1933, architect H.C.M. van Beers) is voorzien van, naar Roomse begrippen, sober uitgevoerd gekleurd glas. Binnen blijft hierdoor de nadruk liggen op het gecompliceerde lijnenspel van het neogotische metselwerk. Er is met fraaie secundaire kleuren gewerkt die in elk raam onderaan vrij donker zijn door opgebrachte grisaille, maar naar boven toe steeds lichter worden. Er zijn slechts twee ramen met taferelen, nl. de Annunciatie en de H. Familie, haast 'weggestopt' in de zuidelijke en noordelijke zijbeuk. Bovenin bezitten deze twee ramen een kruismotief. Heel opmerkelijk heeft het kindeke Jezus twee linkerhanden (vergroot het kindeke hierboven door op zijn hand te klikken). Heeft de ontwerper daar een bedoeling mee, of is het een foutje van de uitvoerder? De ontwerper is A.W. Ballin, de uitvoering is gedaan door Atelier E. Engels te Bochum.

Waar: **Joure (Fr),** H. Mattheus
Wat: Raam
Wie: Joan Collette
Wanneer: 1952
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Geboorte

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Leeuwarden (Fr),** St. Bonifatius
Wat: Altaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Verloving Maria en Jozef, Boodschap aan Jozef

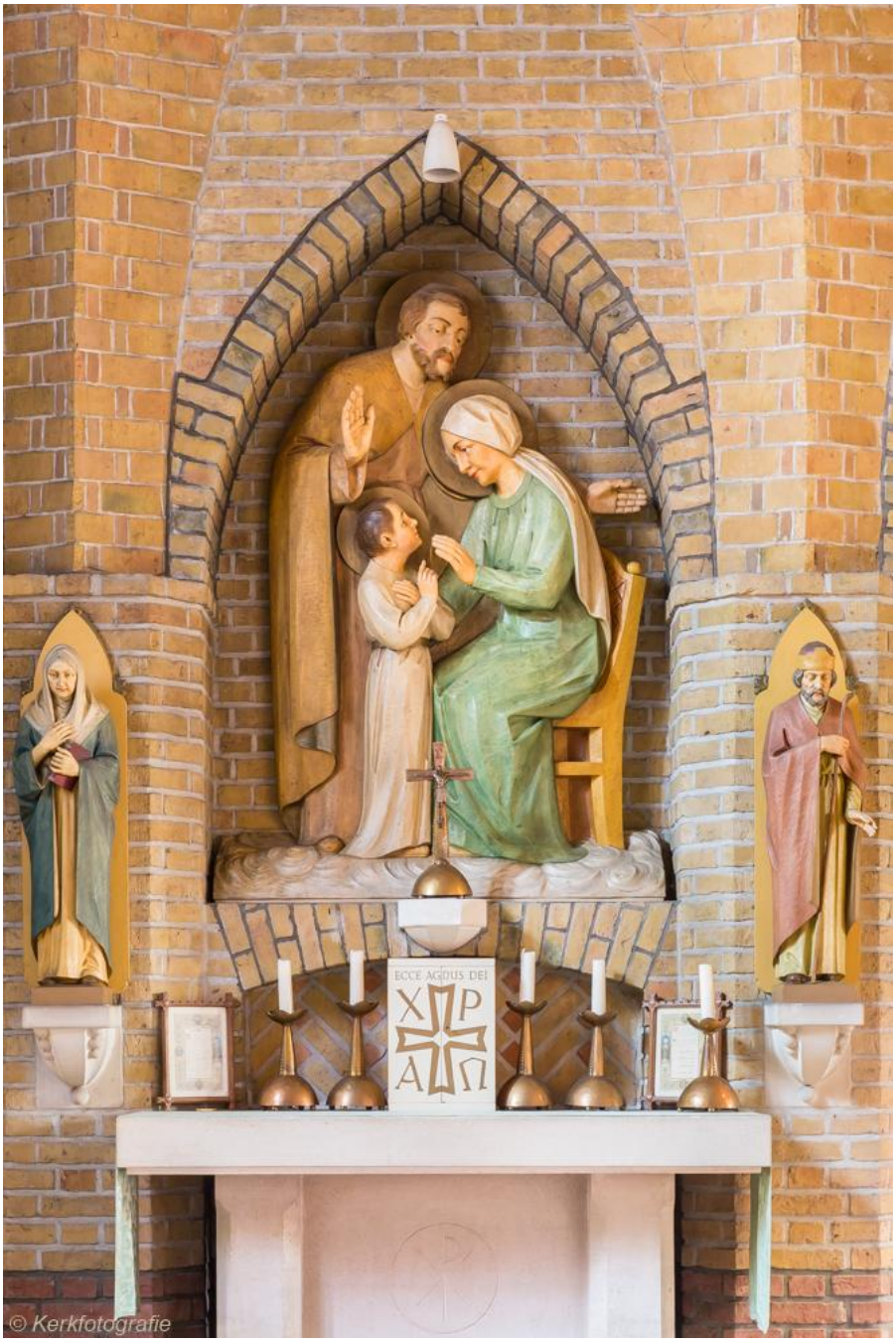
Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Leeuwarden (Fr),** St. Dominicus
Wat: Altaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:Hout, gesneden en beschilderd
Voorstelling:

- Heilige Familie

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Lemmer (Fr),** H. Willibrordus
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Gips

Foto: www.lemsternijs.nl

Waar: **Lemmer (Fr),** H. Willibrordus
Wat: Raam
Wie: Joep Nocolas
Wanneer: 1901
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

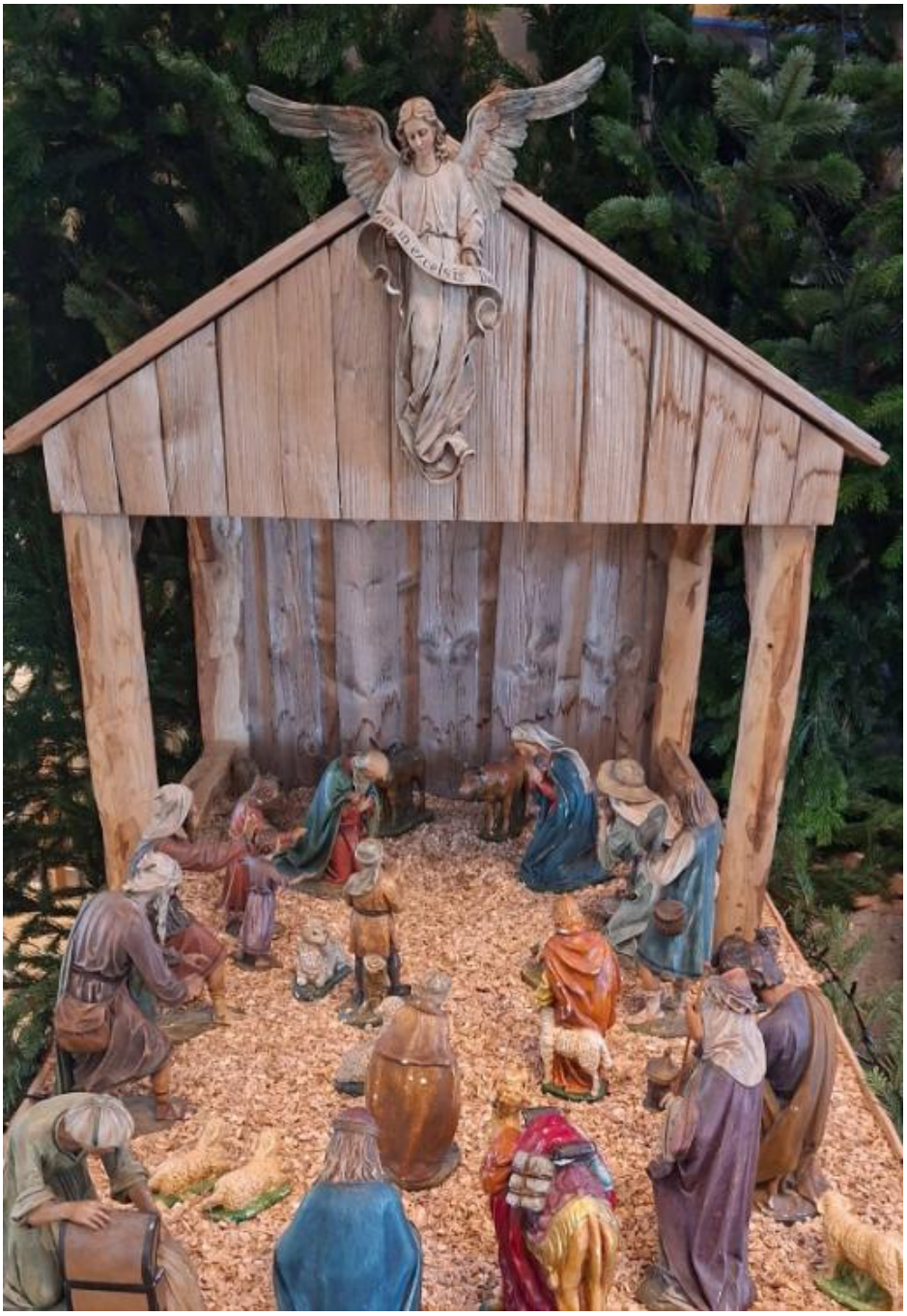
- Aanbidding door de herders

Foto: www.kerkfotografie

Waar: **Nes / Ameland (Fr),** St. Clemenskerk
Wat: Kerstgroep
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Gips

Foto:

Waar: **Oosterend (Texel Fr),** Martinikerk
Wat: Doksaal
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- “de boodschap van de engel aan Maria” (6)
- “Christus geboorte te Bethlahem” (7)
- “Christus besnidenisse ten acsten dage” (8)

Foto’s:

Waar: **Roodhuis / Reahû (Fr),** Martinuskerk
Wat: Jozefaltaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Verloving met Maria
- Jozef wordt verteld dat Maria zwanger zal worden
- Vlucht naar Egypte
- Heilige Familie

Foto:

Waar: **Roodhuis / Reahû (Fr),** Martinuskerk
Wat: Raam achter preekstoel
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Glas in lood
Voorstelling:

- Aanbidding herders

Foto: Romke Hoekstra

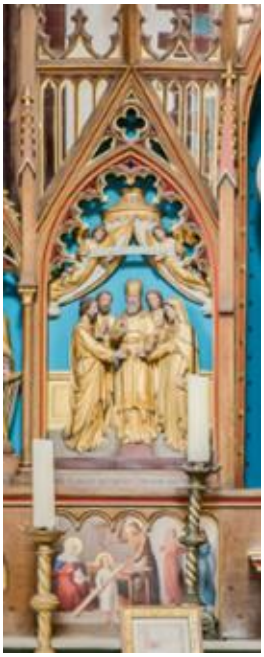

Waar: **Sint Nicolaasga (Fr)**, St. Nicolaas
Wat: Jozef altaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Verloving
- Vlucht naar Egypte
- Geboorte

Foto’s: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Sneek (Fr),** St. Martinuskerk
Wat: Kerststal
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Gips

Foto: Renate Dümmer

Waar: **Tserkgaast (Fr),** Kerk van Tserkgaast
Wat: Schildering
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Geboorte

Foto:www.kerkfotografie.nl

Waar: **Tzum (Fr),** Johanneskerk
Wat: Wandkleed
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal: Stof, geborduurd
Voorstelling:

- Driekoningen

Foto:www.kerkfotografie.nl

Waar: **Wijnaldum (Fr)**, St. Andreaskerk
Wat: Preekstoel
Wie:
Wanneer: 1728
Afmetingen:
Materiaal: Paneel, hout
Voorstelling:

- Aanbidding door de herders

Foto: kerken fri

Waar: **Wolvega (Fr)**, Ichtuskerk
Wat: Schildering
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Hersers in het veld ontvangen de boodschap dat Jezus is geboren

Foto: www.kerkfotografie.nl

Waar: **Workum (Fr)**, St. Werenfridus
Wat: Jozefaltaar
Wie:
Wanneer:
Afmetingen:
Materiaal:
Voorstelling:

- Heilige Familie
- Droom van Jozef

Foto: www.kerkfotografie.nl

